

Kolektory słoneczne w praktyce, czyli jak uzyskać dofinansowanie z programu NFOŚiGW

Kolektory słoneczne wykorzystywane są w domach w około 70% jako element instalacji przygotowania ciepłej wody użytkowej. Program Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, dotyczący dopłat na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych, przeznaczonych na zakup i montaż kolektorów słonecznych dla osób fizycznych i wspólnot mieszkaniowych, służy wykorzystaniu takiego promieniowania słonecznego. Program został przewidziany na lata 2010 do 2014. Alokacja środków, których łączna kwota została określona na 300 tys. zł, przeprowadzona będzie w dwóch etapach: 200 tys. zł w latach 2010-2012 i 100 tys. zł w latach 2013-2014.

Jest to pierwszy program dopłat publicznych, pochodzących ze środków NFOŚiGW, do inwestycji realizowanych przez osoby fizyczne i wspólnoty mieszkaniowe. Dzięki temu Programowi Inwestor może uzyskać 45-procentowe dofinansowanie zakupu i montażu instalacji kolektorów słonecznych w budynku mieszkalnym.

Inwestor

Program przeznaczony jest dla osób fizycznych mających prawo do dysponowania budynkiem mieszkalnym (także budynkiem mieszkalnym w budowie) i wspólnot mieszkaniowych, instalujących kolektory słoneczne we własnych budynkach wielorodzinnych. Z finansowania wyłączeni są odbiorcy ciepła, na potrzeby podgrzewania wody użytkowej z miejskiej sieci ciepłej. Inwestor musi wykazać prawo do dysponowania nieruchomością (własność, współwłasność, użytkowanie wieczyste, użytkowanie, najem, dzierżawa). W przypadku wystąpienia o dotację przez współwłaściciela, jest on zobowiązany do uzyskania zgody na montaż instalacji kolektorów słonecznych wszystkich pozostałych współwłaścicieli.

Zgodnie z definicją Programu za budynek mieszkalny uznaje się budynek przeznaczony na cele mieszkaniowe, zajęty przez lokale mieszkaniowe co najmniej w połowie. Zasada jest taka, że efekt uzyskany z inwestycji dofinansowanej przez NFOŚiGW nie może być wykorzystywany w prowadzonej przez beneficjenta działalności gospodarczej.

Cel uzyskania dotacji

Podstawowym celem inwestycji przewidzianych do finansowania kredytem z dotacją jest zakup i montaż kolektorów słonecznych, służących do ogrzewania wody użytkowej. To jest ich podstawowa funkcja. Zgodnie z najnowszą wersją Programu Priorytetowego nie wyklucza się też inwestycji, w których przewidziano

wspomaganie zasilania w energię z kolektorów słonecznych również innych odbiorników ciepła w budynkach mieszkalnych.

Kredyt z dotacją może pokrywać koszty kwalifikowane związane z zakupem i montażem instalacji kolektorów słonecznych, do których należą koszty projektu budowlano-wykonawczego (o ile przepisy wymagają jego sporządzenia) lub projektu instalacyjnego, nabycia nowych instalacji kolektorów słonecznych (kolektor, zasobnik, przewody instalacyjne, aparatura kontrolno-pomiarowa, automatyka), oraz ich montażu. W kosztach kwalifikowanych można też ująć zakup ciepłomierza (spełniającego normę PN EN 1434 i wymaganego w przypadku wspólnot mieszkaniowych), a także innych materiałów i urządzeń, o ile projektant uzna je za wskazane dla prawidłowej pracy całej instalacji. Jeżeli zapłacony podatek VAT nie będzie podlegał odliczeniu, również będzie mógł zostać wliczony do kosztów kwalifikowanych, które stanowią podstawę naliczenia kwoty dotacji.

Program nie wyklucza udzielania kredytu na koszty wykraczające poza katalog kosztów kwalifikowanych, jednak dotacja może dotyczyć jedynie zdefiniowanej części kosztów określonych jako kwalifikowane.

Pośrednictwo banków

Dotacje przysługują inwestorom instalacji kolektorów słonecznych, posiłkującym się kredytem zaciągniętym w jednym z banków uczestniczących w Programie.

Banki współpracujące z NFOŚiGW w zakresie kredytów na kolektory słoneczne z dotacją:

- Bank Ochrony Środowiska S.A.
- Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.
- Gospodarczy Bank Wielkopolski S.A.
- Krakowski Bank Spółdzielczy
- Mazowiecki Bank Regionalny S.A.
- Warszawski Bank Spółdzielczy

Łącznie ze zrzeszonymi bankami spółdzielczymi dysponują one siecią 4,5 tysiąca placówek w całym kraju.

Dokumentacja

Wymagana przez bank dokumentacja wiąże się z jednej strony z warunkami Programu Priorytowego NFOŚiGW, z drugiej natomiast wynika z przepisów wewnętrznych, określających kryteria niezbędne dla udzielenia kredytu. Dokumentacja wynikająca z Programu obejmuje:

1. wniosek o kredyt
2. wniosek o dotację
3. projekt budowlano-wykonawczy lub instalacyjny (w zależności od wymagań procesu budowlanego), ewentualnie równoważną mu ofertę producenta
4. certyfikat zgodności montowanego kolektora z normą PN-EN 12975-1 lub europejski certyfikat na znak "Solar Keymark"

5. umowę z wykonawcą instalacji (Program określa wymagania dotyczące uprawnień do montażu i odbioru instalacji kolektora słonecznego).

Dokumenty standardowo wymagane przez bank w procesie kredytowym związane są z koniecznością weryfikacji zdolności kredytowej klienta i ustanowieniem zabezpieczenia spłaty kredytu. Po wykonaniu inwestycji konieczne jest także złożenie w banku kredytującym protokołu końcowego odbioru przedsięwzięcia i przekazania do eksploatacji.

Wniosek o kredyt - podstawowy dokument wymagany przez bank. W każdym banku wniosek ten jest trochę inny, jednak zawsze niezbędne jest podanie podstawowych danych o: kredytobiorcy i kredytowanym zadaniu, oczekiwanych warunkach finansowania, takich jak np. kwota kredytu i okres kredytowania, proponowanym zabezpieczeniu spłaty kredytu. W załączeniu Klient będzie musiał przedstawić dokumenty potwierdzające zdolność do zaciągnięcia kredytu, harmonogram rzeczowo-finansowy zadania, uwierzytelnienie prawa do dysponowania budynkiem, a także - stosownie do wymagań prawnych - projekt budowlano-wykonawczy lub projekt instalacyjny (ewentualnie ofertę), oraz - w przypadkach, gdy wymaga tego Prawo budowlane - pozwolenie na budowę lub zgłoszenie zamiaru wykonywania robót budowlanych.

Wniosek o dotację - stanowi uzupełnienie wniosku o kredyt m.in. o dane dotyczące samego kolektora (powierzchnia całkowita i powierzchnia czynna), koszty kwalifikowane zadania, wykorzystywanie powierzchni budynku do działalności gospodarczej, a także dane niezbędne do wystawienia przez NFOŚiGW formularza PIT. Obszerna instrukcja pomaga w wypełnieniu wniosku, pomocą służą także doradcy bankowi.

Projekt budowlany, projekt instalacyjny, oferta - to, składane alternatywnie, opracowania niezbędne zarówno dla spełnienia warunku kompletności wniosku o kredyt, jak i - przede wszystkim - dla prawidłowego wykonania zadania. Projekt budowlano-wykonawczy jest wymagany w przypadku konieczności uzyskania pozwolenia na budowę dla realizowanej inwestycji oraz w przypadku, gdy o kredyt ubiega się wspólnota mieszkaniowa. Wymagania formalne stawiane wykonawcom projektów i oferty opisane są szczegółowo w Programie Priorytetowym NFOŚiGW.

Certyfikat zgodności z normą/Solar Keymark - są niezbędne dla uznania całości inwestycji za uprawnioną do finansowania kredytem z dotacją. Kredyt z dotacją obowiązuje tylko w przypadku, gdy w skład instalacji wchodzi kolektor słoneczny, którego jakość potwierdza, wydany przez akredytowaną jednostkę certyfikującą, certyfikat zgodności z normą PN EN 12975-1 (Słoneczne systemy grzewcze i ich elementy - kolektory słoneczne. Część 1: Wymagania ogólne), wraz ze sprawozdaniem z badań kolektorów, przeprowadzonym zgodnie z normą PN EN 12975-2 lub kolektor posiadający europejski znak jakości „Solar Keymark” nadany przez jednostkę certyfikującą. Data dokumentów nie może być wcześniejsza niż 5 lat, licząc od daty złożenia wniosku o kredyt.

Umowa z wykonawcą - powinna być zawarta na piśmie i zawierać m.in. zobowiązanie wykonawcy do montażu instalacji kolektorów słonecznych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i

zaleceniami producenta oraz gwarancją na prawidłową pracę instalacji.

Szczegółowe informacje o zadaniach podlegających finansowaniu kredytami z dotacją, beneficjentach, kosztach kwalifikowanych, kryteriach i wymaganiach zawarte są w Programie Priorytetowym NFOŚiGW, zamieszczonym na stronie internetowej Funduszu (www.nfosigw.gov.pl) oraz na stronach banków kredytujących, uczestniczących w programie.

Przebieg procedury

- Po podjęciu decyzji o instalacji kolektorów słonecznych, wyborze dostawcy i wykonawcy oraz uzyskaniu oferty lub projektu rozpoczyna się etap pozyskiwania kredytu z dotacją.
- Wybór banku, spośród tych, które podpisały stosowne umowy z NFOŚiGW. Kredyt z dotacją udzielany jest na warunkach komercyjnych, dlatego każdy bank indywidualnie ustala oprocentowanie, prowizje, maksymalny okres kredytowania i inne warunki, na jakich kredyt może być udzielony. Procedurę rozpoczyna złożenie w banku wniosku o kredyt wraz z niezbędnymi załącznikami oraz wniosku o dotację. Należy pamiętać, że kredytowane mogą być tylko koszty zafakturowane po dacie złożeniu wniosku o kredyt w banku.
- Po podjęciu decyzji o udzieleniu kredytu dochodzi do podpisania umowy kredytu, która poza parametrami kredytu (kwota, oprocentowanie, prowizje, okres kredytowania, kwoty oraz terminy wypłat i spłat, zabezpieczenie itp.) zawiera szereg warunków wynikających bezpośrednio z Programu Priorytetowego i umowy pomiędzy bankiem kredytującym a NFOŚiGW. Będą to m.in. zobowiązania kredytobiorcy do:
  1. osiągnięcia efektu przedsięwzięcia, określonego jako zakup, montaż, uruchomienie i eksploatacja nowej instalacji
  2. kolektora słonecznego, spełniającego warunki Programu Priorytetowego i utrzymanie tego efektu przez okres trwałości przedsięwzięcia, tj. 12 miesięcy od dnia jego zrealizowania;
  3. niewykorzystywania efektu przedsięwzięcia w działalności gospodarczej;
  4. przedłożenia w banku dokumentów potwierdzających poniesienie kosztów i zakończenie zadania;
  5. poniesienia należności publiczno-prawnych z tytułu otrzymanej dotacji.
- Równoległe z procedurą kredytową może być realizowane samo przedsięwzięcie. Należy jednak pamiętać, że zadanie nie może zostać zakończone przed podpisaniem umowy kredytu. Kredytobiorca nie może być jednocześnie wykonawcą przedsięwzięcia, a umowa montażu musi być zawarta na piśmie. Program Priorytetowy określa szczegółowe kwalifikacje osób, które są uprawnione do wykonywania montażu instalacji kolektorów słonecznych.
- Wypłata kredytu następuje w formie bezgotówkowej, poprzez dokonywanie zleceń płatniczych, zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym, bezpośrednio na konto dostawcy lub wykonawcy, na podstawie faktur dokumentujących pokrycie kosztów (podstawą wypłaty kredytu nie może być rachunek).
- Protokół końcowego odbioru potwierdzający zakończenie zadania oraz przekazanie przedsięwzięcia do eksploatacji, podpisany przez inwestora i wykonawcę przedsięwzięcia. Jeżeli inwestycja wymagała powołania inspektora nadzoru protokół powinien być podpisany przez tego inspektora (wtedy podpis wykonawcy nie jest wymagany). Protokół stanowi podstawę wystąpienia banku kredytującego do NFOŚiGW o środki na dotację. Bank musi to uczynić w terminie do 10. dnia miesiąca lecz nie później niż po upływie 2 miesięcy od dnia złożenia przez kredytobiorcę w banku protokołu końcowego odbioru przedsięwzięcia. Dotacja w wysokości 45% kosztów kwalifikowanych wypłacana jest przez NFOŚiGW na rachunek banku w terminie do 30 dni od dnia otrzymania

wystąpienia o środki. Bank przekazuje dotację na rachunek kredytowy inwestora w terminie 1 dnia roboczego od daty jej otrzymania od NFOŚiGW.

- Bank kredytujący jest zobowiązany do dokonania kontroli części inwestycji przed wystąpieniem o środki na dotację oraz kontroli trwałości części zrealizowanych przedsięwzięć – najwcześniej w dwunastym miesiącu od daty protokołu końcowego odbioru przedsięwzięcia.
- Umowy pomiędzy NFOŚiGW a bankami przewidują także sytuacje, w których inwestor jest zobowiązany do zwrotu dotacji. Wiążą się one z naruszeniem warunków Programu Priorytetowego i – konsekwentnie – warunków umowy kredytowej. Są to np. naruszenie zakazu wykorzystywania zainstalowanego kolektora słonecznego dla celów działalności gospodarczej, nie utrzymanie trwałości przedsięwzięcia, uniemożliwienie przeprowadzenia kontroli, pobranie dotacji nienależnie lub w nadmiernej wysokości.

W procesie pozyskiwania dofinansowania na kolektory słoneczne z Programu NFOŚiGW konieczne jest także przestrzeganie terminów. Dotacją mogą być objęte koszty kwalifikowane poniesione od daty złożenia wniosku o kredyt i wniosku o dotację, a samo przedsięwzięcie nie może być zakończone przed zawarciem umowy kredytu.

Wypłata dotacji, podobnie jak proces kredytowania, nie wiąże się bezpośrednim przekazaniem gotówki inwestorowi. Kredyt wypłacany jest na pokrycie zobowiązań płatniczych, którymi – według zapisów Programu – są faktury VAT, dotacja wpływa na rachunek kredytowy beneficjenta, zmniejszając jego zadłużenie. Jeśli inwestorem jest osoba fizyczna, zobowiązana jest ona do odprowadzenia należnego podatku dochodowego, związanego z dofinansowaniem przedsięwzięcia.

Program dotacji zawiera wiele obwarowań formalnych, które można by uznać za uciążliwe. Jednak wszelkie wymagania działają w konsekwencji na korzyść dla inwestorów, zmniejszając ryzyko nieudanych przedsięwzięć. Zaletą dostrzeganą przez zainteresowane środowiska jest także zwrócenie uwagi na jakość kolektorów objętych programem. Producenci kolektorów przychylnie przyjęli formalny wymóg posiadania badań jakości, ze względu na możliwość pozyskania dobrej opinii użytkowników o urządzeniach. Podobny wymiar ma wymaganie dotyczące kwalifikacji osób dokonujących montażu kolektorów. Jest to bardzo ważne ze względu na dość długą listę możliwych błędów i niedociągnięć podczas niefachowego montażu kolektorów, począwszy od niewłaściwego doboru elementów instalacji, poprzez złe usytuowanie kolektora, zmianę zasilania i powrotu, nieprawidłowe umiejscowienie czujnika temperatury, złe odpowietrzenie, braki w kompensacji wydłużeń cieplnych, niedokładne uszczelnienia i wiele innych usterek montażowych, które obniżają jakość eksploatacji.

Oszczędności

W całym procesie najważniejsze dla inwestora są efekty uzyskane przy korzystaniu z bezzwrotnej pomocy. Analiza projektów pilotażowych udostępnionych przez NFOŚiGW wykazała, że w przypadku 5-osobowej rodziny, ogrzewającej wodę użytkową energią elektryczną, roczne oszczędności wynikające z instalacji kolektorów słonecznych mogą wynieść około 1,5 tys. zł, a koszt inwestycji zrealizowanej z wykorzystaniem dopłaty powinien się zwrócić po 5-6 latach. Zamiana ogrzewania olejowego lub gazowego na kolektory słoneczne, z uwagi na relacje cenowe, będzie miała dłuższy

okres zwrotu - szacowany na około 10 lat.

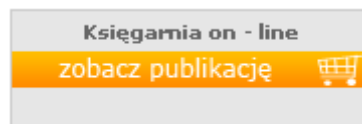
Wyniki symulacji bankowej sporządzonej dla kredytu z dotacją i bez wskazały istotne różnice w wielkości rat kredytu. Symulację przeprowadzono dla kredytu w wysokości 15 tys. zł, ze spłatą rozłożoną na 8 lat, przy oprocentowaniu na poziomie 10% rocznie. Miesięczna rata takiego kredytu, przy założeniu równych rat wynosić będzie około 230 zł, zaś maksymalna rata przy założeniu rat malejących - nieco ponad 280 zł. Jeżeli uwzględnimy dotację w wysokości 45%, wpływającą po 6 miesiącach od zaciągnięcia kredytu raty te spadną odpowiednio do około 120 zł (przy równych ratach) i około 150 zł (najwyższa rata przy systemie spłaty w ratach malejących). Przy większej kwocie kredytu różnice te będą jeszcze wyraźniejsze.

Program dotacji na kolektory słoneczne budzi szereg pytań i wątpliwości. Jednak zainteresowanie jest duże. Należy mieć nadzieję, że podobne mechanizmy zostaną powielone i obejmą też inne obszary działań proekologicznych.

Opracowanie redakcja na podstawie materiałów z czasopisma "Energia i Budynek".

Materiał objęty prawem autorskim. Publikacja w części lub w całości wyłącznie za zgodą redakcji.

Pierwotne źródło: www.energiaibudynek.pl (03/2011).

KONTAKT

[Energia i Budynek](#)

